

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขของประชาชนในจังหวัดเลย

PROMOTION OF PEOPLE'S POLITICAL PARTICIPATION IN DEMOCRATIC FORM OF GOVERNMENT WITH THE KING AS HEAD OF STATE IN LOEI PROVINCE

ศตวรรษ สงกาพันธ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย

Satawat Songkaphan

Mahachulalongkorn Buddhist University, Loei Religious College
Correspondent Author E-mail: rak2125252499@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดเลย 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเลย 3) เพื่อนำเสนอการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประชาชนในจังหวัดเลย

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดเลย ประชาชนและข้าราชการประจำตลอดจนข้าราชการเมืองรวมไปถึงผู้นำชุมชนต่าง ๆ ยังขาดความร่วมมือกันอย่างชัดเจนในหลาย ๆ ด้านจึงส่งผลให้การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยทั่วไปยังไม่มีควมตื่นตัวทางการเมืองมากเท่าที่ควร ประชาชนโดยทั่วไปตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยังขาดความเชื่อมั่นในตัวนักการเมือง 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเลย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประชาชนในจังหวัดเลย ตามหลักอุปทานนิยม คือ เรื่องเหตุบ้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมทางการเมือง ประชาชนทุกคนที่อยู่ภายในชุมชน หมู่บ้าน สังคมต่างๆ เมื่อมีการประชุมควรให้ความร่วมมือโดยไม่มีอคติใด ๆ เข้าร่วมประชุมรับฟังปัญหาต่าง ๆ ของบ้านเมืองโดยพร้อมเพรียงกัน เมื่อสังคมหมู่บ้านอยู่ดีมีกินดีมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและพื้นฐานวัฒนธรรมจารีตประเพณีการปกครองที่ยึดถือกันมาอย่างยาวนานก็ควรอนุรักษ์สืบไว้ไม่ควรที่ฉีกหรือทำลาย ไม่ควรที่จะเพิ่มบทบัญญัติที่ไม่ควรบัญญัติเพิ่มเข้ามาเป็นกฎกติกาของชุมชนหรือหมู่บ้านเพราะอาจทำให้ขัดต่อจารีตประเพณีที่เคยยึดถือกันมาอย่างยาวนาน ควรให้การสนับสนุนเคารพนับถือเมื่อมีเทศกาลต่างๆที่เป็นจารีตประเพณีที่เคยยึดถือกันมาอย่างยาวนาน ทำกิจกรรมนั้นอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการสร้างจิตสำนึกต่อลูกหลานที่มีความเคารพความกตัญญูต่อบุคคลที่เป็นคนเฒ่าคนแก่ของหมู่บ้าน สิทธิเสรีภาพของสตรีก็มีความเท่าเทียมกับสุภาพบุรุษ

คำสำคัญ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทางการเมือง; ระบอบประชาธิปไตย; หลักการบริหารนิยม;

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the general condition, problems and obstacles in promoting political participation of the people in Loei Province; 2) to study the factors affecting the promotion of political participation in the democratic system of the people in Loei Province. 3) To present the promotion of political participation in the democratic regime of government with the King as Head of State of the people in Loei Province.

The results showed that: 1) General conditions, problems and obstacles in promoting political participation of people in Loei Province Citizens and regular government officials, as well as city officials, as well as community leaders There is a clear lack of cooperation in many areas, resulting in the promotion of political participation of the people in general, not as much political awareness as they should be. People in general as well as government officials There is still a lack of confidence in politicians. 2) Factors affecting the promotion of political participation in the democratic regime of people in Loei Province found that the factors affecting the promotion of political participation Overall, it was at a high level. 3) Promotion of political participation in the democratic regime of government with the King as Head of State of the people in Loei Province According to the principle of the abyss, which is the matter of political, economic, social, and political culture All people within the community, villages, and societies when meeting should cooperate without any prejudice, attend the meeting and listen to the problems of the country in unison. When the village society is prosperous, has a democratic regime and the basic cultural and customary governance that has been upheld for a long time, it should be preserved and should not be torn or destroyed. Should not add provisions that should not be added to the rules of the community or village because it may violate the customs that have been held for a long time. Respect should be given when there are traditional festivals that have been held for a long time. Continue that activity in order to raise awareness of the children who have respect and gratitude towards the people who are the elders of the village. Women's rights and liberties are equal to that of men.

Keywords: Promotion of Political Participation; Democracy; Impermanence;

บทนำ

ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอยู่ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจผ่านองค์กรทางการเมือง คือ อำนาจอธิปไตยซึ่งมี 3 ฝ่าย ประกอบด้วย ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการ อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจอสูงสุดในการปกครองประเทศและยังเป็นของปวงชน ถึงแม้จะมีหลักความเสมอภาคทางการเมืองของประชาชนทุกคน หลักความ

เสมอภาคทางการเมืองผ่านประชาชนทุกระดับทุกอาชีพที่ต่างมีหนึ่งสิทธิหนึ่งเสียงเท่าเทียมกัน ซึ่งความเสมอภาคทางเศรษฐกิจประชาชนทุกคนต้องไม่ถูกกีดกันในการประกอบอาชีพการประกอบการต้องเป็นไปอย่างเสรี เป็นธรรมไม่มีการผูกขาดทางการค้าเพราะรูปแบบหลักความเสมอภาคทางเศรษฐกิจผ่านเรื่องราวของประชาชนคนหนึ่งซึ่งสามารถเปลี่ยนอาชีพได้อย่างอิสระเสรีความเสมอภาคทางโอกาสบุคคลสามารถจะได้รับการศึกษา การรักษาพยาบาลและการให้บริการจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยปรารถนาให้พลเมืองมีส่วนร่วมกับรัฐบาลอย่างกว้างขวาง (เรื่องวิทย เกษสุวรรณ, 2555: 204) หลักสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ สิทธิ คือ อำนาจอันชอบธรรมหรือประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครอง เสรีภาพ คือ การมีอิสระที่จะกระทำการใด ๆ โดยต้องไม่ละเมิดเสรีภาพของผู้อื่น เช่น หลักเสรีภาพการเคารพ เสรีภาพซึ่งกันและกัน เป็นต้น ส่วนหน้าที่ คือ สิ่งที่บุคคลต้องปฏิบัติหรืองดเว้นจากการปฏิบัติบุคคลย่อมมีสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ซึ่งการใช้สิทธิ เสรีภาพต้องไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น และต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนภายใต้กฎหมาย จะเห็นได้ว่าสังคมประชาธิปไตย ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของความเชื่อทัศนคติทางการเมือง สังคมการเมืองแบบประชาธิปไตยในท้องถิ่นจะมีการพัฒนาเจริญก้าวหน้าทางความคิด ทั้งสติปัญญาผู้คนมากมายหลากหลายชนชั้นมีความตื่นตัวในทางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับภูมิภาค เป็นต้น (สุลักษณ์ ศิวรักษ์, 2546: 140)

การเมืองในจังหวัดเลยถึงแม้จะนำหลักนิติธรรม กับการใช้กฎหมายเป็นหลักในการบริหารจังหวัดตามนโยบายของประเทศ ซึ่งบุคคลทุกคนต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย เจ้าหน้าที่ของรัฐในจังหวัดเลยต้องใช้กฎหมายต่อประชาชนทุกคนที่อยู่ภายในจังหวัดเลยได้อย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ เช่น หลักนิติธรรมผ่านตาซึ่งความยุติธรรมเท่าเทียมกันแม้ว่าอีกฝ่ายจะมีอำนาจฐานะมากกว่าอีกฝ่ายก็ตามมีหลักการใช้เหตุผล คือ การใช้หลักเหตุผลมาเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ และหากมีการตัดสินใจปัญหาด้วยการออกเสียงต้องยอมรับมติของเสียงข้างมาก แต่ต้องเคารพสิทธิของเสียงส่วนน้อย เช่น หลักการใช้เหตุผลผ่านการลงมติเสียงเลือกทาสีห้องประชุมใหม่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลของท้องถิ่นหนึ่งโดยอาศัยหลักเหตุผลและเสียงข้างมากในการตัดสินใจแต่ไม่ละเลยเสียงข้างน้อย เป็นต้น

นอกจากนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในขอบเขตที่แคบนั้นเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการผลักดันการกำหนดนโยบายของรัฐ โดยถือเอาว่า การเลือกตั้งเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญยิ่งเพราะการเลือกตั้งจะเป็นวิธีการที่จะช่วยนำประชาชนจำนวนมากที่สุด ให้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง (ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์, 2555: 194) ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรง เช่น การออกเสียงประชามติ การเสนอถอดถอน ฯลฯ ส่วนทางอ้อม เช่น การเลือกตั้งตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่บริหารจังหวัดแทนตน ซึ่งทางตรง คือการใช้สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ เช่น การแสดงความคิดเห็น การออกเสียงประชามติ การขอรับรู้ข้อมูลข่าวสารราชการ การชุมนุม เป็นต้น

ในแง่การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรส่งเสริมการให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิ เข้าชื่อกันเพื่อเสนอ “ข้อบัญญัติ” หรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือ ผู้บริหารท้องถิ่นที่กระทำความผิดการทุจริตในการเลือกตั้ง จังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่ได้มีการส่งเสริมทางการเมืองใหม่ๆ เข้ามาปรับปรุงและนำมาผสมผสานอย่างต่อเนื่องไม่ขาดสายและจังหวัดเลยก็เป็นจังหวัดหนึ่งใน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่ได้รับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองเข้ามาปรับเปลี่ยนทุกยุคทุกสมัยอย่างต่อเนื่อง บวกกับอุปนิสัยความศรัทธาร่วมกัน ส่งเสริมให้เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองโดยการมีส่วนร่วมผ่านประเพณีที่มีความสำคัญและเป็นที่รู้จักกันในระดับประเทศคือประเพณีผีตาโชนประเพณีผีขนน้ำรวมไปถึงประเพณีแห่ดอกฝ้ายเมืองเลยประเพณีเหล่านี้ถือว่าเป็นความเชื่อความศรัทธาและเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่โดดเด่นของชาวจังหวัดเลยที่มีความสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ดังที่ลูเซียน พาย (Lucian Pye) (อุทัย หิรัญโต, มปป. : 524) ได้ชี้ให้เห็นลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นทัศนคติ เป็นความเชื่อถือ และเป็นความรู้สึกรักของคน ทัศนคติหรือความเชื่อดังกล่าว จะเป็นตัวกำหนดว่าเขาควรจะมีบทบาทอย่างไรและแค่ไหนในระบบการเมืองและการปกครองของชุมชน พฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลจะเป็นไปในลักษณะใด หรือมีเรื่องอะไรมาน้อยแค่ไหน ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองที่เขาผู้นั้นเอง

ดังนั้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดเลยจะมีความเชื่อ ทัศนคติ อุปนิสัยและความศรัทธาเข้ามาเกี่ยวข้องโดยตลอด เช่น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการรับฟังข่าวสารเหตุบ้านการเมืองของคนในจังหวัดเลย การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ การสนทนากันในเรื่องของการเมืองมีการชักชวนให้ผู้อื่นออกเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งหรือพรรคการเมืองที่ตนนิยมชมชอบ มีการหาเสียงให้พรรคการเมืองหรือพรรคพวกที่สมัครรับเลือกตั้ง มีการสนับสนุนพรรคการเมืองโดยการออกเงินช่วยเหลือ ซึ่งจะพบเห็นในกลุ่มกุดตันกลุ่มผู้มีผลประโยชน์และกลุ่มผู้มีอิทธิพลทางการเมือง โดยมีการติดตามความเคลื่อนไหวของพรรคการเมืองต่าง ๆ และมีการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือสมัครเป็นเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง ตลอดจนการจัดตั้งพรรคการเมืองรวมไปถึงการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายของพรรคการเมืองท้องถิ่น ที่กล่าวมาทั้งหมดล้วนแต่เป็นสิ่งที่ได้รับการปลูกฝังให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติจนกลายเป็นพฤติกรรมของการมีส่วนร่วมทางการเมืองและมีวิวัฒนาการพัฒนาจากอดีตจากกลุ่มคนยุคหนึ่งไปยังอีกกลุ่มสังคมรุ่นหนึ่งอย่างนี้เรื่อยมาจนมาถึงทุกวันนี้

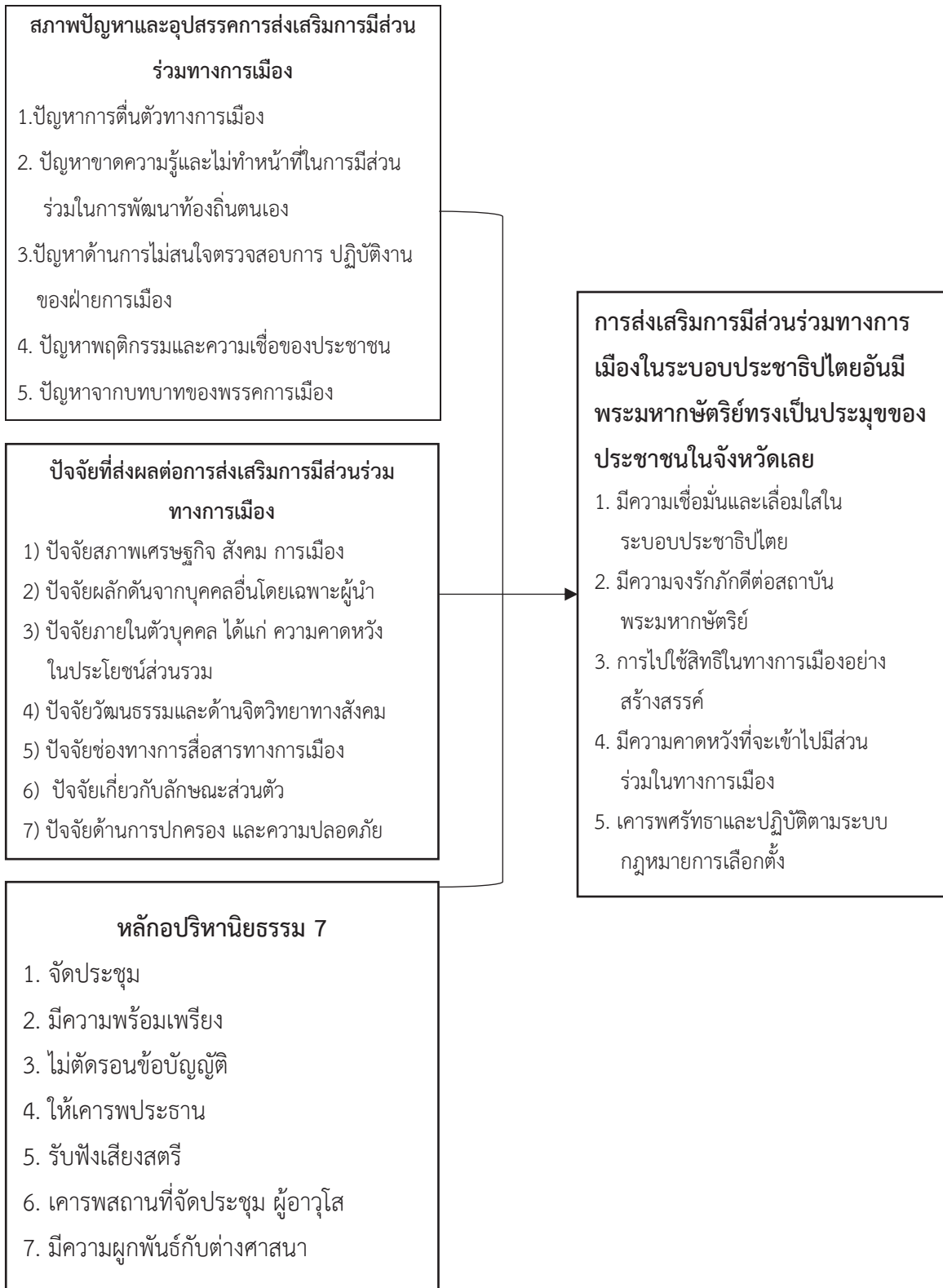
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดเลย เป็นอย่างไร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเลย เป็นอย่างไร
3. เพื่อนำเสนอการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประชาชนในจังหวัดเลย ตามหลักอภิธานิธรรม เป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีขอบเขตการวิจัยที่มีเนื้อหาสนับสนุนผลการวิจัยเพื่อให้เกิดความชัดเจนมากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้เขียนรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นตัวนำก่อน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารข้อมูลทุติยภูมิ โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีการสัมภาษณ์เชิงลึกเจาะจงจากกลุ่มคนต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้ลำดับการวิจัยในครั้งนี้โดยการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นลำดับก่อน ดังต่อไปนี้

เชิงคุณภาพ

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการเลือกแบบการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 18 รูปหรือคน (Purposive sampling) มี 5 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา 3 รูปหรือคน กลุ่มที่ 2 นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 3 นักการเมืองจำนวน 4 คน กลุ่มที่ 4 ข้าราชการจำนวน 4 คน และกลุ่มที่ 5 ผู้นำชุมชน จำนวน 4 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มี 2 แบบโดยมีขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

1. เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เจาะลึกแบบมีโครงสร้างและแบบการสนทนากลุ่มแบบมีโครงสร้าง ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขจากหนังสือเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดเป็นกรอบแนวความคิดให้ครอบคลุมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาวิจัย สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ และเครื่องมือการบันทึกเพื่อให้ได้ข้อมูลโดยได้ประเด็นการสัมภาษณ์ สร้างแบบสอบถามจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิด และข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยการพิจารณาประเด็นสภาพการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่จังหวัดเลยโดย SWOT Analysis และศึกษาปัจจัยส่งเสริมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่จังหวัดเลย และนำเสนอการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประชาชนในพื้นที่จังหวัดเลย โดยการบูรณาการตามหลักการบริหารนิยธรรม การตรวจสอบและหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์การหาคุณภาพของเครื่องมือสามารถหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหารายชื่อ และความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบเครื่องมือ ขอคำแนะนำต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ออกแบบไว้ หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหารายชื่อ และความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับโดยการนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและเสนอนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน 5 คน

การตรวจสอบเครื่องมือวิจัยก่อนนำไปใช้ เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ ความตรงตามเนื้อหา รายชื่อ และความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ ตลอดจนภาษาที่ใช้โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตามประเมินความ สอดคล้องจะมี 4 ระดับคือ 1 = ไม่สอดคล้อง 2 = สอดคล้องบางส่วน 3 = ค่อนข้างสอดคล้อง 4 = มีความ สอดคล้องมาก

เกณฑ์การแปลความหมายการหาค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา จะนำเฉพาะข้อที่ได้รับการประเมิน 3 หรือ 4 เท่านั้น มาคำนวณผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 3 คนไม่ควรเกิน 10 คนซึ่งเป็นค่าความตรงเชิงเนื้อหารายชื่อ มี ค่า 1 และความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ มีค่า 1 แสดงว่าแบบสัมภาษณ์มีความตรงเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยได้เชิญ ตัวแทนนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ ตัวแทนทางภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ตัวแทนผู้นำ ชุมชน ตัวแทนภาคประชาชน ตัวแทนคณะกรรมการเลือกตั้งจังหวัดเลย ตัวแทนพระสงฆ์ และตัวแทนองค์กร พัฒนาการเมืองจังหวัดเลย นำแบบจำลองที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประชาชนในจังหวัดเลย และการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประชาชนใน พื้นที่จังหวัดเลย โดยบูรณาการหลักอภิธานิธรรม นำมาประกอบการวิจัยในการกำหนดประเด็นที่จะศึกษา และเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์รวมทั้งนำมาใช้ในการวิเคราะห์ ขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญที่เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินผลเพื่อยืนยันแบบจำลองโดยการ ตรวจสอบความถูกต้อง ความถูกต้อง ความเหมาะสมในการปฏิบัติ และการใช้ประโยชน์และข้อเสนอแนะเพื่อ การนำไปพัฒนาต่อยอด สร้างแบบจำลองและนำเข้าสู่การสนทนากลุ่มเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ชัดเจน สามารถอธิบายสิ่งสนับสนุน ข้อโต้แย้งต่าง ๆ ให้ละเอียด และเสริมให้ความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์ให้ ชัดเจนยิ่งขึ้น การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) แบบมีโครงสร้าง จำนวน 18 รูปหรือคน

เชิงปริมาณ

ประชากร (Population)

ประชากร (Population) ที่ใช้ในงานวิจัย คือ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งที่มีสิทธิในการออกเสียง เลือกตั้ง โดยมีบ้านเลขที่หรือมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเลยจำนวน 499,481 คน กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ผู้วิจัย กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) โดยใช้สูตรคำนวณ ของ Taro Yamane เนื่องจากเป็นสูตรที่ง่าย ไม่ซับซ้อน ที่สำคัญคือ บอกถึงจำนวนตัวอย่างขั้นต่ำที่ต้องเก็บมา เพื่อการวิเคราะห์ และที่สำคัญผู้วิจัยทราบเพียงแค่ค่า N คือจำนวนประชากรทั้งหมด แต่ไม่ทราบค่า P Probability โดยใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้หลักการสุ่มแบบแบ่งชั้นประกอบด้วย ขั้นตอนดังนี้ คือ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วน โดยพิจารณาจากจำนวนประชากร เพื่อให้ได้ข้อมูล มีลักษณะกระจาย ให้สัมพันธ์กับสัดส่วนของประชากร โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งโดยมีบ้านเลขที่หรือมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเลย เป็นสัดส่วน

โดยใช้สูตร ดังนี้ จำนวนตัวอย่างในแต่ละชั้น = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด $\times$ จำนวนประชากรในแต่ละชั้น จำนวนประชากรทั้งหมด จากสูตรจะได้ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้งในการออกเสียงเลือกตั้ง โดยมีบ้านเลขที่หรือมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเลย จำนวนรวม 400 คน

เครื่องมือวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือแบบสอบถามความคิดเห็นเชิงสำรวจ (Questionnaire) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเชิงสำรวจ (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบวิจัย โดยการสร้างแบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Numerical Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด โดยกำหนดค่าของลำดับคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด 4 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมมาก 3 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง 2 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมน้อย 1 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะที่มีการปรับปรุง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่จังหวัดเลย ลักษณะคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด

3) การตรวจสอบและหาคุณภาพของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนโดยได้นำแบบสอบถามหาค่าความเที่ยงตรง(Validity) และหาความเชื่อมั่น (Reliability) มีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

3.1) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาฯ วิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ออกแบบไว้

3.2) หาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาฯ วิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน 5 คน ประกอบด้วย การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยก่อนนำไปใช้ เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามแต่ละข้อและวัตถุประสงค์ (IOC : The Index of Item Objective Congruence) ที่มีเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนน ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับจุดประสงค์การวิจัย

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับจุดประสงค์การวิจัย

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การวิจัย

3.3) หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบาค (α : Cronbach's Alpha Coefficient) (Cochran, W. G ,1977: 200) โดยเครื่องมือการวิจัยได้ค่าของแบบสอบถาม 0.987 ถือได้ว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจริงได้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อศึกษาลักษณะและการแจกแจงของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.80 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด (Rensis A.Likert,1961:166-169)

1. สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดเลย 1) ด้านการตื่นตัวทางการเมือง ประชาชนและข้าราชการประจำตลอดจนข้าราชการเมืองรวมไปถึงผู้นำชุมชนต่าง ๆ ยังขาดความร่วมมือกันอย่างชัดเจนในหลาย ๆ ด้านจึงส่งผลให้การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยทั่วไปยังไม่มีควมตื่นตัวทางการเมืองมากเท่าที่ควร 2) ด้านขาดความรู้ไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นตนเอง ประชาชนโดยทั่วไปตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยังขาดความเชื่อมั่นในตัวนักการเมือง 3) ด้านการไม่สนใจตรวจสอบการปฏิบัติงานของฝ่ายการเมือง ประชาชนยังมีความเชื่อมั่นในระบบราชการในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายการเมือง 4) ด้านปัญหาพฤติกรรมและความเชื่อของประชาชน ประชาชนยังมีความเชื่อในหน่วยงานภาครัฐเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทมากที่สุดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกระดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเลย พบว่า ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้วยด้านปัจจัยผลักดันจากบุคคลอื่น โดยเฉพาะผู้นำที่มีผลต่อการเลือกตั้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับ มาก ด้วย ด้านปัจจัยที่เป็นรางวัลตอบแทน ด้านปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ ความคาดหวังในประโยชน์ส่วนรวม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับ มาก ด้วย ด้านปัจจัยวัฒนธรรมและด้านจิตวิทยาทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับ มาก ด้วย ด้านปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนตัว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับ มาก ด้วย ด้านปัจจัยเกี่ยวกับการปกครอง และความปลอดภัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับ มาก ด้วย

3. นำเสนอการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประชาชนในจังหวัดเลย ตามหลักอภิธานิธรรม พบว่า เรื่องเหตุบ้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมทางการเมือง ประชาชนทุกคนที่อยู่ภายในชุมชน หมู่บ้าน สังคมต่างๆ เมื่อมีการประชุมควรให้ความร่วมมือโดยไม่ถือคติใด ๆ เข้าร่วมประชุมรับฟังปัญหาต่าง ๆ ของบ้านเมืองโดยพร้อมเพรียงกัน เมื่อสังคมหมู่บ้านอยู่ดีกินดีมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและพื้นฐานวัฒนธรรมจารีตประเพณีการปกครองที่ยึดถือกันมาอย่างยาวนานก็ควรอนุรักษ์สืบไว้ไม่ควรที่ฉีกหรือทำลาย ไม่ควรที่จะเพิ่มบทบัญญัติที่ไม่ควรบัญญัติเพิ่มเข้ามาเป็นกฎกติกาของชุมชนหรือหมู่บ้านเพราะอาจทำให้ขัดต่อจารีตประเพณีที่เคยยึดถือกันมาอย่างยาวนาน ควรให้การสนับสนุนเคารพนับถือเมื่อมีเทศกาลต่าง ๆ ที่เป็นจารีตประเพณีที่เคยยึดถือกันมาอย่างยาวนาน ทำกิจกรรมนั้นอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นการสร้างจิตสำนึกต่อลูกหลานที่มีความเคารพความกตัญญูต่อบุคคลที่เป็นคนเฒ่าคนแก่ของหมู่บ้าน สิทธิเสรีภาพของสตรีก็มีความเท่าเทียมกับสุภาพบุรุษ ดังนั้นไม่ควรล่วงเกินสตรีด้วยประการทั้งปวง เด็กและเยาวชนที่กำลังเติบโตในวันข้างหน้าควรได้รับการปลูกฝังในการเคารพสักการะสิ่งที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ การคุ้มครอง อันชอบธรรม เมื่อเห็นผู้ทรงศีลทุกศาสนาถูกทำร้ายหรือถูกทำลาย เราประชาชนในฐานะพลเมืองคนหนึ่งควรให้การปกป้องรักษาไม่ควรให้การสนับสนุนหรือส่งเสริมกับบุคคลที่จะจ้องทำลายศาสนาหรือวัตถุโบราณต่างๆ

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านปัญหาการตื่นตัวทางการเมืองในการยึดมั่นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รองลงมา คือ การลงประชามติออกเสียงว่าด้วยในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

คือ ด้านปัญหาพฤติกรรมและความเชื่อของประชาชน ทั้งนี้เนื่องจาก ข้าราชการประจำยังทำงานสนองตามนโยบายนักการเมืองมากกว่าการบริการประชาชน โดยเฉพาะภาครัฐควรให้การสนับสนุนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อสร้างให้เกิดเป็นวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมโดยแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทน ทองเล็ก (2564) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562” ผลการวิจัยพบว่า สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนจังหวัดสระแก้ว จากผลที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งลดลงจากครั้งที่แล้ว เนื่องจากประชากรจากหลากหลายพื้นที่ที่มาจากภัยจากปัญหาสังคมที่เป็นจังหวัดชายแดน ปัญหาการไปใช้สิทธิที่ลดลงจากครั้งที่ผ่านมานักการเมืองเข้าไม่ถึงประชาชนเพราะเป็นการผูกขาดทางการเมือง จากกระแสการประท้วงและเรียกร้องทางการเมือง การบริหารบ้านเมืองของนักการเมือง ที่ไม่ได้ส่งผลต่อเศรษฐกิจและความเจริญของจังหวัดทำให้การไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาลดลง

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านปัจจัยวัฒนธรรมและด้านจิตวิทยาทางสังคม รองลงมา คือ ด้านปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนตัว และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการสนทนาในเรื่องการเมือง โดยภาพรวม ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดเลย ปัจจัยสภาพเศรษฐกิจ สังคมการเมือง ความร่วมมือของประชาชน ผู้นำชุมชนยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม ความร่วมมือของเจ้าหน้าที่รัฐ การประยุกต์หลักพุทธธรรมประชาชนยังมีความศรัทธาและเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยยึดหลักการเสรีภาพในการดำเนินชีวิต ทั้งการพูด การเขียนอย่างเป็นอิสระ และปัจจัยที่มีการขับเคลื่อนได้อย่างมากคือประชาชนที่อยู่ในชุมชนและสังคมเดียวกันภายใต้ผู้นำชุมชนที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และเสียสละส่วนตนเพื่อชุมชน มีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูติพนธ์ วงษ์อมรวิทย์ (2563) ได้วิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า การเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองในท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา มีหลักให้ดำเนินการ คือ 1) การสร้างความภาคภูมิใจในวิชาชีพ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความซื่อตรง เพื่อประโยชน์สุขส่วนรวมของประชาชน ยึดหลักธรรมาภิบาล ทำงานด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ 2) การสร้างความตระหนักในจริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความละเอียดรอบคอบและเกรงกลัวต่อบาปกรรม 3) การสร้างความร่วมมือในชุมชน 4) การสร้างความรู้ความเข้าใจ การเคารพกติกา และมีจิตสำนึกให้เกิดธรรมาภิบาล

3. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประชาชนในจังหวัดเลย ตามหลักอภิธานิยธรรม พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการให้ความสำคัญต่อสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์เคารพผู้อยู่เบื้องสูง รองลงมา คือ ด้านปฏิบัติตนต่อสตรีและรับฟังความคิดเห็นอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการหมั่นประชุมปรึกษาหารือทางการเมือง ทั้งนี้ การหมั่นประชุมปรึกษาหารือทางการเมือง ประชาชนในหมู่บ้าน ในชุมชน ไม่

ว่าจะเป็นโครงการด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ หรือโครงการสาขาย่อยในชุมชน จะเห็นได้ว่าประชาชนและผู้นำในชุมชนมีความสนใจน้อยมากในการสนทนาทางการเมืองหรือการประชุมปรึกษาหารือในโครงการหรือกิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐได้จัดให้มีขึ้น เนื่องจากประชาชนยังมองเรื่องการสนทนาในทางการเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์ของนักการเมืองที่แสวงหาผลประโยชน์จากประชาชน และนักการเมืองขาดความรักความสามัคคีต่อชุมชนและไม่มีความจริงใจต่อประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพบุลย์ สุขเจตน์ (2563) “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักอปหิยานิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี” นักการเมืองต้องมีความสามัคคีในการทำงานร่วมกับหน่วยงานองค์กรต่างๆ ในพื้นที่ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับในการเป็นผู้นำของประชาชน เคารพผู้อาวุโส นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้ไม่ดูแลอำนาจ รักสันติภาพและอนุรักษ์ท้องถิ่น ให้การสนับสนุน ส่งเสริม และทำตนเป็นคนประพฤติดีเพื่อเป็นแบบอย่างแก่สังคม

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประชาชนในจังหวัดเลย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะอันเนื่องมาจากการวิจัยดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประชาชนในจังหวัดเลย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะอันเนื่องมาจากการวิจัยดังนี้

1) ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง และเปิดกว้างให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างเปิดเผยและเสรี แต่อยู่ในกรอบของกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และกฎหมายรัฐธรรมนูญต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในทางการเมืองอย่างแท้จริง

2) การสร้างความสามัคคีในชุมชนเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมโดยให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมในทางการเมือง เพื่อรับฟังการบรรยาย การอภิปรายหรือการสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองและสถานการณ์บ้านเมืองในสถานที่ต่าง ๆ ที่มีการจัดขึ้น เพื่อปลูกฝังให้ประชาชนเข้าใจว่าคือหน้าที่ที่สำคัญและการเสนอแนะของพรรคการเมือง เพื่อเป็นตัวกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความสนใจในกิจกรรมทางการเมือง เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การไปร่วมประชาพิจารณ์ในหมู่บ้าน

3) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเชื่อและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม โดยประชาชนมีความเชื่อมั่นในหลักสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค การลงประชามติออกเสียงว่าด้วยการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน

4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนมีอุดมคติคิดเสมอว่าเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยบูรณาการหลักพุทธธรรม เช่น หลักอปิธานิยธรรม เข้ามาส่งเสริม โดยเน้นไปที่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการกล่อมเกลางานทางการเมือง เพื่อปลูกฝังให้ประชาชนมีจิตสำนึกที่ดี สมานสามัคคีในชุมชน กล้าเผชิญหน้าเมื่อมีกิจกรรมการชุมนุม เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับชุมชนเชิงสร้างสรรค์ และออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างพร้อมเพรียงกัน และทำหน้าที่พลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) ปัจจัยที่เป็นรางวัลตอบแทน ผ่านช่องทางการสื่อสารในทางการเมือง คือ ประชาชนมีการสนทนาเรื่องการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ยังเป็นกิจกรรมในทางการเมืองของประชาชนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับสัดส่วนของประชาชนในจังหวัดเลย ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง โดยการปลูกฝังแนวความคิดที่ดีเกี่ยวกับการเมือง และอบรมประชาชนให้เป็นพลเมืองที่ดีให้เกิดความสุขและความอบอุ่นในครอบครัวทุกครั้งเมื่อมีการพูดคุยหรือสนทนาการสื่อสารทางการเมือง

2) การหมั่นประชุมปรึกษาหารือทางการเมือง ควรส่งเสริมให้ประชาชนภายในหมู่บ้านมีการประชุมทุกครั้งถ้าหากมีกิจกรรมในทางการเมือง โดยให้ประชาชนมีการพูดคุยกันในเรื่องการเมืองอย่างสม่ำเสมอถ้าหากมีการประชุมปรึกษาหารือกันในเรื่องปัญหาการเมืองอย่างเปิดเผยและเสรี ตลอดจนเรื่องต่าง ๆ เช่น วัฒนธรรมประเพณีทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม

3) ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีการสื่อสารทางการเมืองในชุมชน หมู่บ้าน และการสนทนาเรื่องการเมือง การติดตามข่าวสารการเลือกตั้ง และสร้างความตระหนักให้ประชาชนเห็นความสำคัญกับการเลือกตั้งในทุกระดับ ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนเป็นตัวแทนกลุ่มหรือพรรคการเมือง เช่นการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เป็นหัวหน้าและสนับสนุนพรรคการเมือง เป็นตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง การเป็นตัวแทนชมรม สมาคม และสหกรณ์ ซึ่งทั้งหมดทั้งมวลควรอยู่ภายใต้กรอบกติกาของกฎหมาย

4) ควรส่งเสริมให้ประชาชนออกมาเคลื่อนไหวในทางการเมืองถ้าหากพบความผิดปกติของพรรคการเมืองที่ทุจริตต่อการเลือกตั้งหรือผิดกฎหมายเลือกตั้ง เช่น แสดงความคิดเห็นในทางการเมือง การเข้าไปมีส่วนร่วมในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และการเป็นอาสาสมัครทางการเมือง เช่น การรณรงค์ให้ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น การเป็นอาสาสมัครองค์กรตรวจสอบการเลือกตั้งทั้งระดับชาติ

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การพัฒนาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทางการเมืองชุมชนและสังคมประเทศชาติ

2) ควรศึกษาเกี่ยวกับภาวะการเป็นผู้นำในทางการเมืองระดับท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน

3) การตื่นตัวในทางการเมืองของประชาชนตามแนวหลักพุทธธรรมที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย

องค์ความรู้ใหม่

สภาพปัญหาและอุปสรรคการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดเลย ประชาชนในจังหวัดเลยมีการตื่นตัวในทางการเมืองแต่ขาดความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองจึงทำให้ไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นตนเองส่งผลให้ประชาชนไม่สนใจตรวจสอบการปฏิบัติงานของฝ่ายการเมืองได้อย่างแท้จริง ปัจจัยสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เมื่อการเมืองดีประชาชนก็มีสุขภาพทางสังคมดีไปด้วยทำให้ประชาชนมีกำลังใจในการริเริ่มที่จะพัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจ เพราะการทำมาหากินของประชาชนมักอยู่ในรูปแบบการเอื้อเพื่อเอื้อแพ่งมีความเป็นภราดรภาพแบบญาติมิตรถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน ถ้าหากเศรษฐกิจสังคมการเมืองมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันมีเสรีภาพในการทำมาหากินการบังคับใช้กฎหมายมีความบริสุทธิ์ ยุติธรรมไม่เป็นสองมาตรฐานความร่วมมือของประชาชนในกิจกรรมทางการเมืองทุกระดับประชาชนจะให้ความสนใจและยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยโดยแท้จริงปราศจากการรับค่าตอบแทนเป็นอามิสสินจ้าง ประชาชนในจังหวัดเลยมีความพร้อมเพรียงในการยึดหลักกฎระเบียบข้อบังคับที่ทางราชการออกมาบังคับใช้ มีความพร้อมเพรียงในการนำหลักกฎหมาย ประกาศ และคำสั่งต่าง ๆ ไปปฏิบัติ เพราะประชาชนมีความรู้ความเข้าใจโดยพื้นฐานตามกฎหมายกติกาทางสังคมการอยู่ร่วมกัน ดังนั้นการอยู่ร่วมกันจึงคำนึงถึงหลักกฎหมายเป็นข้อปฏิบัติและการเทียบเคียงหลักจารีตประเพณีที่นับถือกันมาอย่างยาวนาน เพราะการอยู่ร่วมกันมีหลากหลายวัฒนธรรมและประเพณี โดยเฉพาะการอยู่ร่วมกันกับบุคคลที่ต่างศาสนา การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทางการเมืองถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องใหม่ที่คนรุ่นเก่ายังไม่มีความเข้าใจ แต่โดยสภาพการอยู่ร่วมกันจึงต่างฝ่ายต่างคำนึงถึงหลักกฎหมายจารีตประเพณีเป็นหลัก

เอกสารอ้างอิง

- ชุตินันท์ วงษ์อมรวิทย์. (2563) “การเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา”, ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2555). *โลกาภิวัตน์กับท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพบุลย์ สุขเจตนิ. (2563) “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมือง ระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี”, ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุลักษณ์ ศิวรักษ์. (2546). *ปรัชญาการเมือง*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- สุทน ทองเล็ก. (2564) “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดสระแก้วในการเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. 2562”, ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์. (2555). *การเมืองในกระบวนการกระจายอำนาจ : ศึกษาผ่านบทบาทของ นักวิชาการ ข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อุทัย หิรัญโต. (มปป.) *สารานุกรมศัพท์ทางรัฐศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- Ronna CT. Laurie C. (2 0 0 3) “Indexes of item - objective congruence formultidimensionalitems”. Int J Test. Vol.3 No.2.
- Cochran. W. G. (1977) *Sampling Techniques Third Edition*, (New York: John Wiley & Sons,Inc.
- Rensis A.Likert. (1961). *New Patterns of Management*. (NewYork:McGraw - Hill BookCompany Inc.